תנא מה שאין כן בתורה *תנו רבנן בתורה אחד קורא ואחד מתרגם ובלבד שלא יהא אחד קורא ושנים מתרגמין ובנביא אחד קורא ושנים מתרגמין ובלבד שלא יהו שנים קורין ושנים מתרגמין ובהלל ובמגילה אפילו עשרה קורין (א) ועשרה מתרגמין מאי טעמא? כיון דחביבה יהבי דעתייהו ושמעי: מקום שנהגו לברך יברך: אמר אביי לא שנו אלא לאחריה אבל לפניה מצוה לברך דאמר רב יהודה אמר שמואל *כל המצות כולן מברך עליהן עובר לעשייתן, מאי משמע דהאי 'עובר' לישנא דאקדומי הוא? אמר רב נחמן בר יצחק אמר קרא °וירץ אחימעץ דרך הככר ויעבר את הכושי, אביי אמר מהכא °והוא עבר לפניהם, ואיבעית אימא מהכא °ויעבר מלכם לפניהם וה' בראשם: לפניה מאי מברך? רב ששת מקטרזיא איקלע לקמיה דרב אשי ובריך מנ"ח, לאחריה מאי מברך? *ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם (*האל) הרב את ריבנו והדן את דיננו והנוקם את נקמתנו והנפרע לנו מצרינו והמשלם גמול לכל אויבי נפשנו ברוך אתה ה' הנפרע לישראל מכל צריהם, רבא אמר האל המושיע. אמר רב פפא *הלכך נימרינהו לתרווייהו "ברוך אתה ה' הנפרע לישראל מכל צריהם האל המושיע": בשני ובחמישי בשבת במנחה קורין שלשה וכו': הני שלשה כנגד מי? *אמר רב אסי כנגד תורה נביאים וכתובים. רבא אמר כנגד כהנים לוים וישראלים, אלא הא דתני רב שימי אין פותחין מי' פסוקין בבית הכנסת, וידבר עולה מן המנין, הני עשרה כנגד מי? א"ר יהושע בן לוי *כנגד עשרה בטלנין שבבית הכנסת רב יוסף אמר *כנגד עשרת הדברות שנאמרו למשה בסיני (*רבי לוי אמר כנגד עשרה הילולין שאמר דוד בספר תהלים) *ורבי יוחנן אמר כנגד עשרה מאמרות שבהן נברא העולם, הי נינהו "ויאמר" דבראשית, הני תשעה הוו? בראשית נמי מאמר הוא דכתיב °בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם. אמר רבא ראשון שקרא ד' משובח שני שקרא ד' משובח שלישי שקרא ד' משובח ראשון שקרא ד' משובח דתנן *בשלש קופות של שלש (ב) סאין שבהן תורמין את הלשכה והיה כתוב עליהן אב"ג *לידע איזו מהן נתרמה ראשון להקריב ממנה ראשון שמצוה בראשון, אמצעי שקרא ארבעה משובח דתניא* °אל מול פני המנורה יאירו מלמד שמצדד פניהם כלפי נר מערבי ונר מערבי כלפי שכינה ואמר *רבי יוחנן מכאן שאמצעי משובח, אחרון שקרא ארבעה משובח משום *מעלין בקדש ולא מורידין, רב פפא איקלע לבי כנישתא דאבי גובר וקרא ראשון ארבעה, ושבחיה רב פפא: אין פותחין מהן ואין מוסיפין: תנא הפותח מברך לפניה, והחותם מברך לאחריה והאידנא דכולהו מברכי לפניה ולאחריה היינו טעמא דתקינו רבנן גזירה משום הנכנסין ומשום היוצאין: בראשי חדשים ובחולו של מועד קורין ארבעה וכו': בעא מיניה עולא בר רב מרבא פרשת ראש חודש כיצד קורין אותה? °צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי דהויין תמניא פסוקי היכי נעביד? ניקרי תרי תלתא תלתא פסוקין פשו להו תרי °ואין משיירין בפרשה פחות משלשה פסוקין, ניקרי ארבעה ארבעה פשו להו שבעה: °וביום השבת הויין תרי °ובראשי חדשיכם הויין חמשה, היכי נעביד? ניקרי תרי מהא וחד מהנך

אין

ש"ב יח | בראשית לג | מיכה ב | תהלים לג | במדבר ח | במדבר כח

ובלבד שלא יהא אחד קורא ושנים מתרגמין. וכל שכן שאין שנים קורין וטעמא משום דתרי קלי לא מישתמעי: **ובנביא אפילו אחד קורא ושנים מתרגמין**. שהתרגום אינו אלא להשמיע לנשים ועמי הארץ שאינן מכירין בלשון הקודש והתרגום הוא לעז הבבליים ובתרגום של תורה צריכין אנו לחזור שיהו מבינין את המצות אבל בשל נביאים לא קפדי עלייהו כולי האי: **ועשרה מתרגמין**. (ג) לא גרסינן שאין תרגום בכתובים: **ויעבר את הכושי**. ויקדם את הכושי: **מקטרזיא**. מקום: **מנ"ח**. על מקרא מגילה ושעשה נסים ושהחיינו: **וידבר עולה מן המנין**. "וידבר ה' אל משה לאמר" אע"פ שאין ללמוד ממנו כלום: **בראשית נמי**. דמשתעי בשמים ובארץ (ד) דכתיב בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם: **מאמר הוא**. אף הן במאמר נבראו: **נר מערבי**. הוא נר אמצעי למאן דאמר נרות צפון ודרום מונחין הוי אמצעי משוך קימעא כלפי מערב חוץ משאר נרות, דלמאן דאמר מערב ומזרח מונחין לא משום דהוי מערבי השני כלפי מזרח הכי איתא במנחות: **תורמין**. כהנים את הלשכה נוטלין משקלי שנה זו לתוכה לקנות מהן קרבנות צבור לכל השנה: **אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות**. למול פני נר שבגוף המנורה שהוא אמצעי היה מצדד פני ששה הנרות: **ראשון**. מן שלשה שקרא ארבעה פסוקים משובח וכן שני וכן שלישי אם לא עשה הראשון ועשה השני הו אם לא קראו לא הראשון ולא השני ארבעה פסוקים וקרא אותן השלישי משובח ואם יש להן ריוח בפרשה וקראו כל אחד ארבעה פסוקים כולן משובחין: **משום הנכנסין**. שאם יכנס אדם לבית הכנסת אחר שבירך ראשון ואם לא ישמע את האחרים מברכין יאמר אין ברכה בתורה לפניה: **ומשום היוצאין**. ולא שמעו את החותם מברך לאחריה והראשונים לא ברכו יאמרו היוצאים אין ברכה בתורה לאחריה: **כיצד קורין**. בד' בני אדם: **אין משיירין בפרשה כו'**. לקמן מפרש טעמא ואין מתחילין נמי לקמן אמרינן לה ומפרש טעמא:

ליקרי

תנא מה שאין כן בתורה. פירוש שאין קורא אלא אחד מכאן קשיא למה שפירש רבינו משולם בפרק קמא דבבא בתרא (דף טו· ושם) ובהקומץ רבה (מנחות דף ל: ושם) דשמונה פסוקים שבתורה יחיד קורא אותן פירוש יחיד קורא אותן שלא יקרא שליח צבור עמו בפרשת ויעל משה כשחותמין את התורה וקשיא שהרי בימיהם לא היה שליח צבור קורא עמהם כדאמר הכא ועכשיו נמי לא התקינו אלא שלא לבייש מי שאין יודע לקרות לכך נראה כמו שפירש רש"י בהקומץ יחיד קורא אותן לבדו ולא יהיו שנים מפסיקין וקוראין באותן שמונה פסוקים שמתחילין מועיל לפי שהוא תחילת הפרשה*:

ובמגילה אפילו עשרה קורין (ה) ועשרה מתרגמין. רש"י מוחק מתרגמין לפי שאין מתרגמין תרגום בכתובים ובחנם מחקו דודאי יש תרגום אבל לא עשאו יונתן אלא מימי התנאים נעשה*:

כנגד תורה נביאים וכתובים. קשה דהא לקמן (דף כג·) אמר כנגד (ו) שומרי הסף וי"ל דהתם לא הוי עיקר התקנה דהא לא תקנו ארבעה כנגד הא שלשה שומרי הסף וסרים אחד ואיתא בירושלמי איכא סרים אחד שיושב *ומתרץ ההלכות ומעמידן על עקרן ואפ"ה לא תקנו כנגדו ש"מ דעיקר התקנה לא היתה אלא כנגד תורה ונביאים וכתובים:

אין פותחין מעשרה פסוקים בבהכ"נ. וא"ת והרי פרשת עמלק דליכא אלא תשעה פסוקים וי"ל דשאני פרשת עמלק דסידרא דיומא הוא ומפסיק ענינא ביה ומש"ה אין לחוש דהכי נמי אמרינן לקמן (דף כג·) דאין מפטירין פחות מכ"א פסוקים והיכא דסליק ענינא קורין שפיר בפחות:

עין משפט נר מצוה

יב א מיי' פי"ב מהל' תפלה הלכה י' טוש"ע א"ח סי' קמה סעיף ב:
יג ב מיי' שם הלכה יא:
יד ג מיי' שם הלכה יג:
טו ד טוש"ע א"ח סי' תרפח סעיף ב:
טז ה מיי' פ"ב מהלכות מגילה הלכה ז טור ש"ע א"ח סי' תרצ סעיף ב:
יז ו ז מיי' פ"א שם הלכה ג טוש"ע א"ח סי' תרצב סעיף א:
יח ח מיי' פי"א מהלכות ברכות הלכה ב טור ש"ע א"ח סימן כה סעיף ח:
[עי' תוספות ב"ב טו. ד"ה שמונה כו' ביארו יותר]
יט ט י מיי' פ"א מהל' מגילה הלכה ג טור ש"ע א"ח סימן תרצב סעיף א:
[ועי' תוספת שבת קטו. ד"ה וכידו וכו' ולכאורה מסוגיא דהתם תיובתא כלפי שנוסחא דרש"י הכא דמוחק ומגיה לייבב]
כ כ מיי' פי"ב מהלכות תפלה הלכה ג סמג עשין יט טוש"ע א"ח סי' קלז סעיף א:
[ברב אלפס וברא"ש ליתא ובמ"ש הטור סימן תרצב בשם רב עמרם]
כא ל מיי' שם הלכה ד טוש"ע א"ח שם סעיף ג:
כב מ מיי' פ"ב מהלכות שקלים הלכה ז:
כג נ מיי' פ"ג מהלכות בית הבחירה הלכה ח:
כד ס מיי' פ"ד מהלכות כלי המקדש הלכ' כח:
כה ע מיי' פי"ב מהל' תפלה הלכה ה טור ש"ע א"ח סי' קלז סעיף ד:
[ב"ק סב.]
[מלתא דרבי לוי ליתא ברב אלפס וברא"ש וכן מוכרח דלא גרסינן לי' למי שטתן עין עיונו בר"ה לב. הלולים טובא הוו וכו']
כו פ מיי' שם ה"ג טוש"ע א"ח סי' קלח סעיף א:
יומא סב. סד. שקלים ב.
מנחות נח.

מסורת הש"ס

[ר"ה כז. תוספתא פ"ג]
פסחים ז: קיט: סוכה לט. מנחות לה: נדה סג.
[גירסת רב אלפס א"ר יוחנן ברוך וכו' ועי' ב"י בהרא"ש]
[ברכות נט. ס: תענית ו.]
[לקמן כד.]
[ר"ה לג.]
[שם]
[עי' יומא סב. סד:]
במדבר ח
[במנחות לח. איתא רבי נתן]
[לעיל ט: וש"נ]
במדבר כח

8 ויזכר...13 א-ח
2 וביום השבת ט-י
5 ובראשי חדשיכם יא-טו

רבינו חננאל

תנא מה שאין כן בתורה: ת"ר [בתורה] אחד קורא ואחד מתרגם ובלבד שלא יהו שנים קורין או שנים מתרגמין. ובנביא אחד קורא ושנים מתרגמין ובלבד שלא יהו שנים קורין. ובהלל ובמגילה אפי' עשרה קורין ועשרה מתרגמין יצאו. מ"ט כאן דחביבא להו מכווני דעתייהו: מקום שנהגו לברך יברך הני מילי לאחריה אבל לפניה מצוה לברך. דקי"ל כל המצות מברך עליהן עובר לעשייתן. ופרשן דהאי עובר לישנא דאקדומי הוא כדכתיב וילך ויעבר את הכושי. ומברך לפניה מנ"ח סימן. ולאחריה מברך האל הרב את ריבנו והדן את דיננו וגו' וחותם ברוך הנפרע לישראל מכל צריהם האל המושיע: מתני' בשני ובחמישי ובמנחה בשבת קורין ג' אין פותחין ואין מוסיפין עליהן ואין מפטירין בנביא. והני ג' כנגד כהנים לוים וישראלים. אין פותחין מעשרה פסוקים בבהכ"נ וידבר עולה מן המנין והני עשרה כנגד י' הדברות שנאמר למשה בסיני. ר' יוחנן אומר כנגד עשרה מאמרות שבהן נברא העולם. ובראשית נמי מאמר הוא שנאמר בדבר ה' שמים נעשו. אמר רבא ראשון שקרא ארבעה משובח. דתניא אמר ר' יוסי למה היה כתוב בקופות שתורמין בהן את הלשכה א' ב' ג' לידע איזה מהן נתרמה ראשון פי' הקופה שהיה כתוב בה אלף היא היתה ראשונה ומן השקלים שבתוכה קונין הקרבנות ומקריבין עד שישלמו ועוד מן השניה ואחריה עד השלישית. אמצעי משובח מן המנורה: אחרון משובח מעלין בקודש ולא מורידין. שיבח רב פפא לראשון שקרא ד'. הפותח והחותם בתורת מברך לפניה ולאחריה. אוקימנא גזירה משום הנכנסים ומשום היוצאים דאי לא גזירה הפותח מברך לפניה וחותם לאחריה בלבד בר"ח ובחוש"מ קורא ד' ומיבעיא לן פרשת צו שהיא ח' פסוקים האיך

הגהות הב"ח

(א) גמ' עשרה קורין (ועשרה מתרגמין) תא"מ ונ"ב ס"א אין זה: (ב) שם בשלש קופות של שלש סאין תורמין כצ"ל ותיבת שבהן נמחק: (ג) רש"י ד"ה ועשרה מתרגמין. נ"ב עיין לעיל דף ג ע"א: (ד) ד"ה בראשית וכו' ובארץ מאמר הוא אף הן במאמר נבראו דכתיב בדבר וכו' כל צבאם הס"ד ואח"כ מה"ד ראשון מן שלשה וכו' משובחין הס"ד ואח"כ מה"ד תורמין את הלשכה הכהנים נוטלין וכו' לכל השנה הס"ד ואח"כ מה"ד אל מול וכו' ששה הנרות הס"ד ואח"כ מה"ד נר מערבי וכו' במנחות הס"ד ואח"כ מה"ד משום הנכנסין: (ה) תום' ד"ה ובמגילה וכו' רש"י מוחק ועשרה מתרגמין: (ו) ד"ה כנגד וכו' כנגד שלשה שומרי הסף וכו' דהא לא תקנו ארבעה שלשה כנגד שלשה שומרי הסף ואחד כנגד סרים אחד שאין בירושלים שיושב ומתרץ ההלכות ומעמידן על עקרן אלא סרים אחד ואפילו הכי:

נושא
- הא דקתני דברכה על המגילה תלוי במנהג היינו בברכה שלאחריה אבל דלפניה חובה
- ג' הוכחות דעובר היינו לפני
- נוסח הברכה דלאחר קריאת המגילה

נושא/מבנה
◇ הני ג'/עשרה כנגד מי
- הני ג' עולין בשני ובחמישי כנגד מי
- אין פותחין מעשרה פסוקין בקריאת התורה בבית כנסת
- הני עשרה כנגד מי

נושא
בקריאת עשרה פסוקים שמתחלק בין ג' קוראים מי שזוכה לקרא ד' פסוקים משובח

מבנה
△ ראשון/אמצעי/אחרון
הוכחות שמי מהם שזוכה בקריאת ד' הפסוקים משובח
(סימן: קופות, מערבי, מעלין)

נושא
האידנא כל עולה לתורה מברך לפניה ולאחריה, שונה מדין המשנה

נושא
איך מחלקים הפסוקים בין ארבעה העולים בקריאת התורה של ראש חודש

מבנה
△ "היכי נעביד" שלבי בירור של השאלה הנ"ל